Тетяна Костіна

ORCID iD 0000-0001-9644-0630

кандидат психологічних наук, доцент,
доцент кафедри психології та педагогіки,
Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського,
вул. Джона Маккейна, 33, 01042 Київ, Україна,
kostina_tanya@ukr.net

ВИКОРИСТАННЯ МЕТОДУ ФІЛЬМ-АНАЛІЗУ ДЛЯ РОЗВИТКУ ҐЕНДЕРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

У статті обґрунтовано важливість формування ґендерної компетентності студентів закладів вищої освіти для сучасного українського суспільства. Автором висвітлено основні характеристики ґендерного підходу та його роль у встановленні ґендерної рівності. Здійснено теоретичний аналіз поняття «компетентність», надана структура ґендерної компетентності, що включає три рівні: когнітивний, емоційно-мотиваційний та поведінковий. Визначено особливості застосування методу фільм-аналізу у контексті роботи у сфері ґендерної проблематики. Зроблено висновок, що метод фільм-аналізу є ефективним у роботі з молодими людьми для формування їх ґендерної компетентності (на прикладі студентів ЗВО).

Ключові слова: ґендер; ґендерний підхід; компетентність; студенти; фільм-аналіз.

<https://doi.org/10.28925/2078-1687.2019.3-4.174180>

Вступ. Ситуація в Україні сьогодні – це час розгортання та впровадження реформ у різних сферах соціально-економічної взаємодії. Реформування не обійшло стороною і освіту, зокрема, вищу. Будь-які реформи означають зміни, що власне і відображено у самому слові («reformo» з лат. «перетворюю», «змінюю»). Реформування передбачає зміну застарілих форм та створення нових; вимагає аналізу того, що є зараз та бажання змінити ситуацію на краще. Тобто реформування – це зміни, які мають на меті кращий результат у майбутньому. Особливого значення реформування системи освіти має відбутись у ґендерному питанні, оскільки без врахування ґендерної перспективи ми не зможемо бути впевненими, що реформи йдуть у потрібному напрямку. Бути впевненими у тому, що кожен громадянин/громадянка мають доступ до необхідних ресурсів (зокрема, до навчання) та не підпадають під дискримінаційний тиск. Особливого значення для ґендерної перспективи є робота з молоддю, зокрема, студентською. Актуальним на сьогодні є пошук ефективних методів, які б допомагали молодим людям усвідомити значущість даного питання та сприяли би

формуванню ґендерної компетентності молодих людей (студентів ЗВО).

Мета статті – визначити особливості використання методу фільм-аналізу у роботі з ґендерною компетентністю студентів закладів вищої освіти.

Ґендерний підхід: основні характеристики. Ґендерний підхід – це підхід, що реалізує врахування потреб різних категорій населення. Це підхід, що забезпечує можливість дотримання демократичних цінностей та пріоритетів (справедливість, представництво у суспільстві на посадах, які мають вплив на прийняття важливих для громади рішень тощо). Жінки і чоловіки повинні мати однакові можливості для формування суспільства і свого життя. Це передбачає подолання дискримінації та структурної нерівності при доступі до ресурсів, можливостей і послуг. Особливого значення ґендерний підхід набуває у системі роботи із молоддю, зокрема, студентською. На сьогодні це є однією із актуальних проблем, що мають велику теоретичну і прикладну значущість для сучасної психології та педагогіки. Психологія має визначити суть та зміст явища, педагогіка має допомогти у впровадженні та донесенні інформації до цільової аудиторії. Сьогодні система вищої освіти по-

требує навчальних курсів, тренінгів тощо, які б допомагали молоді виходити за межі усталених гендерних стереотипів.

Гендерний підхід – це доступ до благ та ресурсів суспільства, це усвідомлення різних потреб людей. Необхідно пам'ятати, що рівноправність – це не завжди рівність. Люди можуть мати різні задані можливості до реалізації себе та свого потенціалу. Задача суспільства – врахувати особливості людини та допомогти їй у реалізації своїх можливостей бути активним учасником суспільства (питання інклюзії).

Реалізація гендерного підходу в системі освіти (у тому числі, вищої) сприятиме встановленню гендерної рівності. Гендерна рівність – це можливість жити у кращому суспільстві, яке дає кожному (враховуючи її/його потреби) доступ до ресурсів. Саме тому ми наголошуємо, що має відбуватись просвітницька діяльність, яка допоможе молодому поколінню переосмислити усталені шаблони, які вони засвоїли у процесі дорослішання, та сприятиме підвищенню рівня гендерної

Гендерна компетентність та її формування методом фільм-аналізу. На сьогодні у психолого-педагогічній літературі під гендерною компетентністю позначають соціально-психологічну характеристику людини, що дозволяє їй бути ефективною в системі міжстатевої взаємодії (Словник гендерних термінів, 2016). Слід пам'ятати, що успішний професіонал у сучасному світі – це гендерно компетентний професіонал. Саме тому впровадження гендерного підходу та формування гендерної компетентності студентської молоді є вкрай необхідною.

Спираючись на дослідження у сфері гендерного питання, які були реалізовані зарубіжними та вітчизняними вченими (Вет, 1993; Говорун, 2006; Кікінежди, 2006; Клецина, 2009; Mead, 1935; Ткалич, 2011) та на структуру психіки людини, можна виділити у сфері гендерної компетентності наступні три рівні. Когнітивний рівень (знання про наявні ситуації гендерно зумовленої нерівності, умов та факторів, що її викликають). Емоційно-мотиваційний рівень (другий рівень): проявляється у співпереживанні до ситуації нерівності, у відчутті того, що дискримінація заважає проявлятися особистості у повну силу; підкреслимо, що даний рівень також має включати здатність людини адекватно оцінювати ситуації

гендерної нерівності та розуміти чинники, що призвели до дискримінаційних проявів (тут ми бачимо поєднання другого рівня із першим (когнітивним)). Крім того, цей рівень вміщує у собі вміння аналізувати власний емоційний стан у ході розгортання ситуації дискримінації та відповідне вміння демонструвати поведінку, яка сприяла б встановленню гендерної рівності. Якщо ми говоримо про впровадження знань, оцінок, бажань у дію, то це нас виводить на поведінковий рівень (третій), що забезпечується вольовою регуляцією. Саме на цьому рівні відбувається «гендерна рівність в дії»: не лише знаю, не лише хочу змінити, але й дію для впровадження змін. І тут ми знову бачимо, взаємодію виділених рівнів гендерної компетентності.

Якщо говорити про формування гендерної компетентності, то це означає впровадження цілеспрямованої діяльності, у результаті якої людина (у нашому випадку студенти ЗВО) мають демонструвати компетентність у ситуаціях із вираженою гендерною складовою. Можна сказати, що це рух у напрямку від гендерної некомпетентності до компетентності, який проявляється у набутті та засвоєнні гендерних знань, умінь і способів гендерно коректної поведінки.

Розмежуємо поняття «компетентність» та «компетенція», які часто використовуються як синоніми, що не є досить коректним. «Компетентність у навчанні (лат. *competentia* – коло питань, в яких людина добре розуміється) набуває молода людина не лише під час вивчення предмета, групи предметів, а й за допомогою засобів неформальної освіти, внаслідок впливу середовища тощо» (Енциклопедія освіти, 2008, с. 408). Також дане поняття позначають у такий спосіб: «Компетентність – сукупність компетенцій», – так позначає даний термін Ю. Рубін (2005, с. 331).

У Постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» (2011): «Компетентність – динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність». «Компетенція – коло питань, в яких хто-небудь добре обізнаний; коло чийось повноважень, прав», – так позначається даний термін у словнику С. Ожегова (1990, с. 289). Ще

одне визначення надає С. Шишов (2000): «Компетенція – це загальна здатність, що основана на знаннях, досвіді, цінностях, схильностях, які надбано завдяки навчанню» (с. 262).

На думку М. Леонтьяна (2012), який зробив теоретичний аналіз співвіднесеності даних понять, розмежування між термінами полягає у наступному: 1) поняття компетентності є більш широким у порівнянні із компетенцією; 2) компетенції зазвичай розкривається через поняття «знання», «уміння», «навички», «отриманий досвід» і здібності, які надбано і розвинуто завдяки навчанню. Також «компетенція» ототожнюється з колом питань, в яких людина добре обізнана; 3) компетентність є набуттям компетенцій, включає в себе готовність до виконання поставленої задачі, та вміщує в себе елементи особистісних характеристик людини (мобільності, ініціативності тощо) (с. 75).

Як бачимо існує значна кількість підходів до визначення поняття компетентності. Узагальнивши запропоновані визначення приходимо до висновку, що вони описують характеристики, які властиві визначеним нами трьох рівнів гендерної компетентності. Оскільки «компетентність» – це певна обізнаність (скупність, комбінація знань) людини (когнітивний рівень), її цінності, погляди (емоційно-мотиваційний) та вміння виконувати певний вид діяльності (поведінковий рівень). Отже, гендерна компетентність чітко вписується у загальну структуру компетентності людини. І вона може бути реалізована у межах компетентнісного підходу, що наразі реалізовується у навчальному процесі та має забезпечити доступ вітчизняним фахівцям не лише на національному рівні, а й на світовому (Овсієнко, 2017, с. 82).

Використання фільм-аналізу у контексті формування гендерної компетентності студентів ЗВО охоплює два рівні з вище описаних: когнітивний (знання) та емоційно-мотиваційний (переживання, потреби). Можна говорити, що певним чином перегляд фільму впливає і на поведінковий (вольовий) рівень, коли змушує людину розпочати діяти для попередження проявів гендерної дискримінації та встановлення гендерної рівності. Необхідно зазначити, що ми вважаємо, що метод фільм-аналізу у більшості випадків є лише першим кроком, головною метою якого є актуалізація значущості питання гендерної нерівності, за-

нурення у переживання дискримінованих людей. Перегляд фільму дозволить молодій людині зануритись у події, стати їх учасником, що у свою чергу приводить до певного рівня «причетності» до озвученої проблематики. Сама ж реалізація дій щодо попередження гендерно зумовленої нерівності буде відбуватись (або не відбуватись) вже поза межами перегляду. Формування поведінкового рівня гендерної компетентності найкраще реалізовується із використанням тренінгової форми роботи.

У ході теоретичного аналізу поняття «компетентність» важливим для нас у визначенні є те, що її (компетентність) молода людина здобуває не лише у ході вивчення предмета, але й за допомогою засобів неформальної освіти (Енциклопедія освіти, 2008). Власне до таких методів можна віднести фільм-аналіз. Слід зазначити, що даний широко використовується у психології. До нього звертались такі психологи, як: Ж. Лакан, Дж. Кемпбелл, С. Жижек (Лозинський, Кожушко-Лозинська, 2018). До переваг цього методу відносять: відносна простота у використанні, можливість охопити достатню кількість аудиторії, значний вплив на свідомість людини. Загалом дослідники виділяють дві моделі кіноперегляду.

Перший варіант. Перегляд фільму як «чужого світу» до якого особистість не може долучитися. Зазвичай це фільми, основною метою яких є відволікти людину від її життєвих проблем, тобто розважити. Про глибинний вплив на психіку та розгортання саморефлексії у даному випадку мова не йде. Другий варіант передбачає емоційну причетність, залучення глядача до того, що відбувається на екрані, ніби у «дзеркалі» його буття (Вознесенська, Голубева, 2011). Така модель підкреслює необхідність у зваженому підході до вибору фільмів: вони (фільми) мають вміщувати у собі проблеми, що наявні у реальному житті.

Для використання методу фільм-аналізу викладачу/психологу потрібно пам'ятати наступне:

- вибрати фільм/кінопродукцію, що буде демонструватись студентам. У контексті формування гендерної компетентності студентів ЗВО мають бути обрані фільми, що мають безпосереднє відношення до тематики гендерної нерівності та проявів гендерної дискримінації.
- обрати форму проведення: групова/інди-

відуальна. Метод фільм-аналізу може використовуватись як формі групового перегляду, так і індивідуального. Вибір форми проведення залежить від можливостей, які має у доступі викладач/психолог. У першу чергу це часові можливості та технічні. Групова форма вимагає наявності часу (тривалість фільму та його подальше обговорення), у період якого учасники групи мають бути у приміщенні та переглядати фільм. Мають бути створені умови за яких перегляд не мають переривати зовнішні фактори. Крім того, для групового перегляду має бути відповідне технічне забезпечення – проектор або інтерактивна дошка, на якій буде демонструватись кінопродукція. У разі відсутності необхідних ресурсів, перегляд фільм можна провести в індивідуальній формі: учасникам надається інформація про фільм (назва, режисер, рік виходу) та встановлюють часові рамки, коли необхідно переглянути (наприклад, тиждень).

- визначити спосіб зворотного зв'язку від учасників групи. Підкреслимо, що метод фільм-аналізу передбачає наявність зворотного зв'язку. Оскільки мета – не просто перегляну фільм, мета – актуалізувати у студентів певне переживання, збагатити їх знаннями та новим досвідом. Через це обов'язковою умовою є опрацювання тієї інформації (включаючи психологічну складову), що була наявна у фільмі. Саме тому, якщо перегляд фільму відбувався у груповій формі, то після перегляду слід організувати дискусію-обговорення. Викладачу/психологу необхідно заздалегідь підготувати питання для дискусії та продумати організацію таким чином, щоб у дискусії-обговоренні брали участь усі учасники перегляду. Підкреслимо, що такий спосіб зворотного зв'язку є найбільш оптимальним, оскільки дозволяє одразу опрацювати матеріал (у тому числі психологічний), який був отриманий учасниками групи в ході перегляду. При індивідуальному перегляді зворотний зв'язок може бути реалізовано у вигляді есе-роздуму за сюжетом фільму (враження від фільму, важливість теми для сучасного суспільства тощо). Написання есе-роздуму дозволяє молодим людям структурувати отриманий досвід та поділитися враженнями від перегляду у письмовій формі.

Одним із фільмів, який може бути використаний для формування гендерної компетентності студентів ЗВО є фільм «Суфражистки»

режисерки Сари Гаврон (2015). Даний фільм дозволяє отримати інформацію про те, як жили жінки на початку ХХ століття, які права мали (а точніше, не мали). На які жертви довелося піти жінкам-суфражисткам, щоб жінки отримали право голосу на виборах. Даний фільм чітко взаємодіє із когнітивним рівнем особистості (надає інформація про те, як жили жінки у минулому) та з емоційно-мотиваційним рівнем (переживання за головну героїню та інших учасниць-героїнь фільму). Така взаємодія сприяє формуванню (хоча б на базовому рівні) гендерної компетентності студентів.

Після перегляду запропонованого фільму значна кількість студенток наголошували на тому, що вони раніше мало що знали про рух суфражисток. Отже, бачимо, що когнітивний рівень гендерної компетентності методом фільм-аналізу охоплено через надання молодим людям інформації, якої вони раніше не знали. Завдяки перегляду даного фільму студенти зазначили, що тепер вони знають про рух суфражисток і це є дуже важливою інформацією.

Також, значна кількість студентів після перегляду вказували про те, що вони тепер відчують необхідність приймати участь у виборах, оскільки розуміють якою ціною жінки вибороли для себе це право. Також у своїх есе-роздумах студенти розмірковували чи вистачило б у них сил вести таку боротьбу і якби вони себе повели на місці головної героїні. Таким чином, перегляд даного фільму актуалізує у студентів розуміння того, що гендерна рівність – це та цінність, яка має бути досягнута у сучасному суспільстві. І за її реалізацію несе відповідальність кожна людина.

Підкреслимо, що використання методу фільм-аналізу зазвичай супроводжується іншими методами (семінарами, тренінгами тощо), які сприяють формуванню гендерної компетентності молодих людей. У даній статті ми хочемо наголосити на потенціалі фільм-аналізу у роботі з гендерною тематикою. Крім того, залежно від мети та проблематики можна добирати різні фільми, які будуть розкривати необхідний аспект (гендерна дискримінація, домашнє насильство, порушення прав жінок тощо).

Загальна схема заняття фільм-аналізу може включати наступні елементи: підготовчий етап (викладач обирає фільм, що має актуалізувати тему: у нашому випадку, це гендерне

питання), власне перегляд фільму (груповий/індивідуальний), заключний етап (включає рефлексію щодо отриманої інформації та може проводитись у формі дискусії, написання есе-роздуму тощо).

Висновки. Одним із основних питань для сучасного українського суспільства є встановлення гендерної рівності. Інструментом для цього є гендерний підхід, головною метою якого є уможливлення (на скільки це можливо) встановлення справедливого (рівноправного) доступу до ресурсів. Встановлення гендерної рівності буде не можливою без залучення до процесу молодого покоління. Оскільки саме вони будуть будувати нашу державу у майбутньому. Одним із аспектів даної роботи

з молоддю – є формування гендерної компетентності. Серед методів, що сприяють формуванню компетентності у сфері гендерних питань та є досить легким у застосуванні є метод фільм-аналізу. Зрозуміло, що лише цього методу не достатньо для формування ґрунтовної компетентності студентів ЗВО у даній сфері. Однак, його використання сприятиме побудові хоча б початкового рівня гендерної компетентності молодих людей.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у вивченні особливостей формування гендерної компетентності методом фільм-аналізу не лише студентів ЗВО, але й і школярів старшої школи, які є представниками підліткового та юнацького вікових періодів.

Література

- Вознесенська О., Голубева О. Кінотерапія як форма медіаосвіти. URL: https://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/kinoterapiya_yak_forma_mediaosviti/ (дата звернення: 15.08.2019).
- Глобализация образования: Компетенции и системы кредитов / Ю. Б. Рубин (ред.). Москва: Маркет ДС Корпорейшн, 2005. 490 с.
- Енциклопедія освіти / В. Г. Кремень (ред.). Київ: Юрінком Інтер, 2008. 1040 с.
- Клецина И. Практикум по гендерной психологии. Санкт-Петербург: Питер, 2009. 480 с.
- Леонтьян М. А. Поняття «компетенція» та «компетентність» у теорії освіти. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»*. Серія: Педагогіка. 2012. Випуск 176. Том 188. С. 73–75.
- Лозинський О., Кожушко-Лозинська І. Психологія кіномистецтва та кінематографічні уподобання молоді. *Психологічні виміри культури, економіки, управління: Науковий журнал*. 2018. № XI. С. 165–180.
- Овсієнко Л. Компетентнісний підхід до навчання: теоретичний аналіз. *Педагогічний процес: теорія та практика*. 2017. № 2 (57). С. 82–87. DOI: <https://doi.org/10.28925/2078-1687.2017.2.8287>.
- Ожегов С. И. Словарь русского языка. Москва: Русский язык, 1990. 917 с.
- Про затвердження Національної рамки кваліфікацій. Постанова Кабінету Міністрів України від 23 листопада 2011 року № 1341. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF> (дата звернення: 15.08.2019).
- Словник гендерних термінів / З. В. Шевченко (ред.). Черкаси: Видавець Чабаненко Ю., 2016.
- Ткалич М. Г. Гендерна психологія. Київ: Академвидав, 2011. 248 с.
- Шишов С. Е. Школа: мониторинг качества образования. Москва: Педагогическое общество России, 2000. 316 с.
- Як навчати школярів долати гендерні стереотипи: конспекти занять / Т. Говорун (ред.). Київ: Дорадо-Друк, 2006. 804 с.
- Bem S. *The Lenses of Gender: Transforming the Debate on Sexual Inequality*. New Haven: Yale University Press, 1993. 256 p.
- Mead M. *Sex and Temperament in Three Primitive Societies*. New York: William Morrow and Company, 1935. 352 p.

References

- Voznesenska, O., & Holubieva, O. (2011). *Kinoterapiia yak forma mediaosvity [Cinema therapy as a form of media education]*. Retrieved from https://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/kinoterapiya_yak_forma_mediaosviti/ (ukr).
- Rubin, Yu. (Ed). (2005). *Globalizatsiya obrazovaniya: Kompetentsii i sistemy kreditov [Globalization of Education: Competencies and Credit Systems]*. Moscow, Russia: Market DS Korporeyshn» (rus).

- Kremen, V. G. (Ed). (2008). *Entsyklopediia osvity [Encyclopedia of Education]*. Kyiv, Ukraine: Yurinkom Inter (ukr).
- Kletsina, I. (2009). *Praktikum po gendernoy psihologii [Workshop on gender psychology]*. Saint Petersburg, Russia: Piter (rus).
- Leontian, M. A. (2012). Poniattia «kompetentsiia» ta «kompetentnist» u teorii osvity [The concept of «competence» in the theory of education]. *Naukovi praci Chornomorskogo derzhavnogo universitetu imeni Petra Mogili kompleksu «Kiyev-Mogilyanska akademiya»*. Seriya: Pedagogika, 176 (188), 73–75.
- Lozynskyi, O., & Kozhushko-Lozynska, I. (2018). Psykholohiia kinomystetstva ta kinematohrafichni upodobannia molodi [Psychology of cinema and cinematographic preferences of young people]. *Psihologichni vimiri kulturi, ekonomiki, upravlinnya: Naukovij zhurnal*, XI, 165–180 (ukr).
- Ovsienko, L. (2017). Kompetentnisnyi pidkhid do navchannia: teoretychnyi analiz [Competent Approach to Learning: a Theoretical Analysis]. *Pedagogichnij proces: teoriya i praktika*, 2 (57), 82–87. DOI: <https://doi.org/10.28925/2078-1687.2017.2.8287> (ukr).
- Ozhegov, S. I. (1990). *Slovar russkogo yazyika [Dictionary of the Russian language]*. Moscow, Russia: Russkiy yazyk (rus).
- Pro zatverdzhennia Natsionalnoi ramky kvalifikatsii. Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23 lystopada 2011 roku № 1341 [On Approval of the National Qualifications Framework. Decree of the Cabinet of Ministers of Ukraine of November 23, 2011 No. 1341]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF> (ukr).
- Shevchenko, Z. V. (Ed.). (2016). *Slovnyk gendernykh terminiv [Glossary of Gender Terms]*. Cherkasy, Ukraine: Chabanenko (ukr).
- Tkalych, M. H. (2011). *Genderna psykholohiia [Gender Psychology]*. Kyiv, Ukraine: Akademvydav (ukr).
- Shishov, S. E. (2000). *Shkola: monitoring kachestva obrazovaniya [School: monitoring the quality of education]*. Moscow, Russia: Pedagogicheskoe obschestvo Rossii (rus).
- Hovorun, T. (Ed.). (2006). *Yak navchaty shkoliariv dolaty genderni stereotypy: konspekty zaniat [Teaching students to overcome gender stereotypes: lesson notes]*. Kyiv, Ukraine: Dorado-Druk (ukr).
- Bem, S. (1993). *The Lenses of Gender: Transforming the Debate on Sexual Inequality*. New Haven, USA: Yale University Press (eng).
- Mead, M. (1935). *Sex and Temperament in Three Primitive Societies*. New York, USA: William Morrow and Company (eng).

ИСПОЛЬЗОВАНИЕ МЕТОДА ФИЛЬМ-АНАЛИЗА ДЛЯ РАЗВИТИЯ ГЕНДЕРНОЙ КОМПЕТЕНТНОСТИ СТУДЕНТОВ ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ

Костина Татьяна, кандидат психологических наук, доцент,
доцент кафедры психологии и педагогики,
Таврический национальный университет имени В. И. Вернадского,
ул. Джона Маккейна, 33, 01042 Киев, Украина, kostina_tanya@ukr.net

В статье обоснована необходимость формирования гендерной компетентности у студентов высших учебных заведений для современного украинского общества. Автором рассмотрены основные характеристики гендерного подхода и его роль в становлении гендерного равенства. Осуществлен теоретический анализ понятия «компетентность», предложена структура гендерной компетентности, которая включает три уровня: когнитивный, эмоционально-мотивационный и поведенческий. Представлены особенности применения метода фильм-анализа в контексте работы в сфере гендерной проблематики. Сделан вывод, что метод фильм-анализа является эффективным в работе с молодыми людьми для формирования их гендерной компетентности (на примере студентов ВУЗов).

Ключевые слова: гендер; гендерный подход; компетентность; студенты; фильм-анализ.

THE USE OF THE FILM ANALYSIS METHOD FOR DEVELOPMENT OF STUDENTS' GENDER COMPETENCE

Kostina Tetiana, PhD (Psychology), Associate Professor,
Associate Professor of Department of Psychology and Pedagogy,
V. I. Vernadsky Taurida National University,
33 John McCain Str., 01042 Kyiv, Ukraine, kostina_tanya@ukr.net

The article substantiates the importance of forming the gender competency of students of higher education institutions for modern Ukrainian society. The author outlines the main characteristics of the gender approach and its role in establishing gender equality and combating gender discrimination.

The theoretical analysis of the concept of competence and its role in shaping the personality of the future specialist is carried out. It is stated that in general the competence is related to the set of knowledge, skills and competencies that a specialist must possess for successful professional / educational activities.

The author proposes a structure of gender competence, which includes three levels: cognitive (knowledge of gender issues), emotional-motivational (attitude to gender inequality and discrimination) and behavioral (personality actions aimed at establishing gender equality in society).

The peculiarities of the application of the film analysis method for work in the field of gender are identified. It is stated that the method can be used individually or in group form. It is also noted that the movie analysis method requires feedback on the viewing results. Possible forms of feedback are identified by group discussion; and writing essay reflections on individual viewing. The main points that the teacher / psychologist should pay attention to in the course of using the film-analysis method for the formation of students' gender competence are identified.

The efficiency and simplicity of this method is emphasized. The author also notes that the method of film analysis is one of the possible methods, and it must be combined with other methods. It is stated that this method (film-analysis) can be used not only in working with students of institutions of higher education, but also in working with students of the school (upper classes, which covers teenage and adolescent ages).

Key words: competence; film analysis; gender; gender approach; students.

Стаття надійшла до редакції 31.08.2019

Прийнято до друку 31.10.2019